Библиотека
Посебна издања

Дејан Стојановић
ИСКРА ИСКОНА

Издавач
Издавачко предузеће Албатрос плус
Београд, Устаничка 25/II

Тел: 011/24-18-910, 24-19-385
e-mail: albatrosplus@sbb.rs
www.onlineprodavnicaknjiga.rs

Главни и одговорни уредник
Јагош Ђуретић

Уредник
Видан Богдановић

Коректура
Албатрос плус

Фотографија
Борис Николашевић

Припрема за штампу
Албатрос плус

Штампа
Бубањ штампа, Београд

Тираж
500

ISBN: 978-86-6081-347-5

Дејан Стојановић

ИСКРА ИСКОНА

Београд, 2021.

САДРЖАЈ

РЕКА МУДРОСТИ

МОРЕПЛОВАЦ

ЦВЕТАЊЕ СВЕМИРА

ИСКРИВЉЕНИ СВЕТ

ВИЛАНЕЛЕ

КОВИД 19

ЕПИЛОГ

РЕКА МУДРОСТИ

РЕКА МУДРОСТИ
(Данте)

На путу овом чудном нађох се
И тражих излаз и спас ал' свуда
Мрак и тескоба што пеку јако
Шире се и моје мисли трошне
Изгубљену стазу мраком траже.
Похитах спремно у нове дане,
Оставих све старе иза себе,
Открих шта све моћне мисли могу
Уз вољу и моћ мог карактера,
Нађох снагу што дубоко спава
У сну мом и у сну других људи,
Видех светлости раније мртве,
Окупах се у реци мудрости.

НЕБЕСКО МОРЕ
(Хелдерлин)

Помислих да и море може бити цветна башта
И видех бокор ружа како на води плута,
Помислих да небо је увек најближе мору
И видех руже које лете у небо,
Помислих да љубав је смисао и мелем
И видех морске таласе на небеском своду,
Помислих, имагинација је рајски извор
И спазих морске виле у загрљају с небеским анђелима,
Помислих, све је много лакше него што изгледа
И заплових небеским морем.

ЛЕПОТА И ИСТИНА
(Китс)

Лепота је исто што и истина,
А врхунац лепоте јесте врхунац истине.

Тамо где спава истина, буди се лепота,
А тамо где спава лепота, истина је сања.

Стварати лепоту значи будити истину,
А будити истину значи стварати смисао.

Без истине нема праве лепоте,
А без лепоте истина нема смисла.

ПИСМО ИЗ ПОДЗЕМЉА
(Достојевски)

Нисам тражио мрак где га нема,
Ни лепоту желео да прикријем ругобом,
Није ми циљ био да немоћ прикажем као моћ
Ни да се кријем иза испразне поетике.
Иако нисам песник, песнику бих поручио
Да свој плач не прикрива бунтом,
Да своју немоћ не маскира досеткама
И бескрајним језичким играријама и егзибиционизмом.
Циљ песников није да демонстрира
Стерилне бравуре већ да каже нешто
Ако има шта да каже, а ако нема, може и да ћути.
Часније је ћутати него бесомучно смишљати
Нелогичне и безвредне неологизме,
Давити језик триком до трика.
Од увртања, натезања и изvртања
Језику самом је мука, јер му није сврха
Да гради перлу од лажних драгуља.
Боље је часно ћутати
Јер главну цену плаћа сама поезија
И недужни, преварени, читалац.

ПИСМО ИЗ РАЈА
(Рилке)

Кад очи окренеш према небу
Заборављаш ружноћу
И храњен лепотом растеш.

Кад очи окренеш небу
Заборављаш и своје име
Јер постајеш једно с небом.

Кад очи окренеш небу
Схватиш да слава је споредна
И да је важнија песма од оног који је пише.

Најважнија сврха је само постојање,
Разговор са бескрајем
Који га чини ближим.

СМИСАО

Дајући узимам, волећи вољен,
Иако невољен, неповређен.

Љубав, та најјефтинија,
А најбогатија реч.

Да ли икада може бити излизан смисао,
Јер шта је смисао ако то није љубав?

Рад, иако одвлачи пажњу
Више је замена за смисао,

А љубав је исто што и смисао
Јер без љубави нема ни смисла.

ЦЕО ВОЛИ ЦЕЛО

Ако волиш, цео воли цело
Или немој волети уопште.
Љубав која није цела, није љубав.
Другачија љубав је сувише магловита,
Не нуди лет већ одложен пад.
Волећи буди свој и нестани у исто време
Али не очекуј исто заузврат.
Дозирана осећања нису осећања
Већ ограничења која личе на живот
Који се живи по рецептима
Из трећеразредних књига.
Љубав коју није могуће јасно препознати
Није љубав већ лажна утеха.

ЉУБАВ И ПОСРТАЊЕ

Када те оно што осећаш обара,
То је посртање, а не љубав.
Једина неопходна уметност
Јесте уметност вољења.
Без ове уметности,
Ниједна друга није могућа.
Љубав храни и слику и песму
И реч и плес и мисао што лети.
Љубав је извор и уточиште.
Можда је све што напишемо
О љубави већ постало клише,
Али љубав је неисцрпна,
Буди се у срцу, расте у сновима,
Прати нас, на беспућу
Пут показује, даје крила,
Лечи кад смо сломљени.
И ако је све што кажемо о љубави клише,
Ипак је она јача од сваког клишеа.
Она је зрак Сунца које у срцу се скрива.

БУКЕТ МИСЛИ

Покажи шта умеш али смерно!
Полети не шепурећи се,
Себе пронађи и друге откриј,
Пошаљи мисао као букет цвећа
Што лети небом у сусрет другој мисли;
Твоју снагу и умеће неко други храни,
У новом старо живи,
И у најтврђој истини зрнце лажи спава.
И кад нестајеш не престајеш
Ни да живиш ни да се надаш.
И нестајање је прерушено постојање.
Смерно усмерен ка циљу летиш,
Између тебе и света свет.
Што мањи, то већи за свет,
Све док више нема ништа између тебе и света,
Све док, заборављајући себе,
Сам не постанеш свет.

СНАГА

Буди нада, буди истина,
Буди љубав, буди највећа
Жеља у глави особе што
Исто мисли и теби жели,

Буди плаветнило и летњи
Дан, буди све што ниси био
Никада и засветли к'о зрак
Над стазом којом она хода,

Буди и што не можеш бити,
Провери своју снагу, лети
Истином ношен сна и сањај
И знај да све је то истина,

Све је истина што у срцу
Се роди и не брини, лети
Без обзира на границу твој
Ум што поставља јер граница
Једина је граница снаге.

МОРЕПЛОВАЦ

ОСВЕТЉЕНИ СВЕТ

Барка на води плута,
Рибар у кући спава, зора је близу.

И Месец плута на води,
Барка му у самоћи друг.

Месец гледа барку.
Све гледа све и светли из свега.

Месечина и бонаца,
Осветљена рибарска кућица,

Осветљено море и барка
Чекају зору у сну рибара.

Светлост и вода, два тиха љубавника.
Свако сваком може бити светло.

Шапат мора, додир вечности,
На дугом путу осветљен свет.

ПРЕДАЦИ У ОГЛЕДАЛУ

Сунце се у зору насмејало свету
Веселом што почиње нови дан,
Пробудила се птица у мом наручју
И ја је пустих из кавеза
Да лети према Сунцу.
На небу видех све што пожелех,
А то исто беше на земљи.
Схватих да лутати више не смем
И да све што је човеку потребно,
На дохват је руке.

У НАМА СТАРО СУНЦЕ СВЕТЛИ

У нама старо Сунце светли.
Песму стару препознај и ослушни,
А онда крени не застајкујући.

СВИ СМО ЈЕДНО

Намах заблисташе моје очи,
Заискрише светлости у глави,
Открих запретане моћи света,
Одлетех далеко, остајући
На истом месту, и свуда гледах
Себе у другима и у себи
Друге видех јасно као једно.
Где год се окренеш видиш двојство,
Светло и таму ал' мисли црне
Можда и моју злоћу скривају
Јер све је део мене и ја сам
Свега део и сви смо заједно
Једно.

СПОКОЈ

Мир је заразан и споља и изнутра,
На пучини и у души,
Увек утиче на другу страну.
Око које само види оно што је близу,
Види свуда немир, расуло, борбу,
А око које гледа далеко, види мир,
Хармонију, спокој. Даљина лечи.
Близина је извор акутних болести.
Гледати у даљину значи сањати
Без превиђања реалности.
Гледати само оно што је пред очима
Замагљује поглед лажно важним ситницама.
Лети у даљину, додирни хоризонт,
Осети линију споља која те изнутра
Спаја с небом у теби и буди мало небо
Које се купа у великом
Срећно без посебног повода и разлога.

ТАМО СМО И ГДЕ НИСМО

Стање када ум, ослобођен
Сваке мисли, осети мир и склад,
То је пуноћа празнине
Која се губи у ужурбаним дешавањима.
Ако понекад станемо
И спојимо пређени са будућим путем,
Тренутак постаје светренутак.
Безвремени свет је свевремени свет.
У безвременом свету нема пута
Јер све је пут, све је свуда и нигде.
И почетак и крај свемира су у нама.
Мир долази изнутра, а не споља.
Ништа није ни напољу ни унутра;
То зна душа која је престала да лута,
Која у другима не тражи разлог за ход
Јер тамо смо и где нисмо.

СВЕМИРСКЕ СИЈАЛИЦЕ

Светлост се рађа на полутамном небу,
А звезде се гасе потиснуте светлошћу Сунца.
Свемирске кућице у великој свемирској кући.
Безброј небеских сијалица
Смеше се светлошћу онима који их гледају
Као да су свесне да сви потичу из исте породице.
Наизглед одвојени, једни другима шаљу осмехе
У виду зрака или осветљеног лица, несвесно
Сећајући се истог порекла и истог путовања
Које настављају свако за себе.

НЕВИДЉИВИ УСПЕХ

Док светом лети помрачен
Ум не зна шта срећа значи,
Не зна шта снови скривају,
Не зна шта све могу мисли,
Не зна о чему доброта
Машта ни чему се нада
Неупрљана душа
Са сновима што лете даље
Од самог неба и траже
Суштину што срећу
Скрива у оном што испред
Очију неопажено
Промиче често, а жеље
Упињу се да продру
Даље у небо које нас
Не чује када вичемо
Већ када га и у малом
Видимо и знамо то је
Оно чему смо стремили,
Успеху надајући се.

РАСТАНАК

Брод полако одлази,
Далеко носи га море
И путника за којим чезну
Нечије очи на обали.

И букет ружа полако одлази.
Цветни поздрав неуморном морепловцу
Губи се у води као разиграни пољубац.

Као да цео свет је стао у један брод
На којем ти ниси
И не знаш да ли се растајеш
Са једном особом или са целим светом.

ЦВЕТ СВЕМИРА

КРЕАТОР СВЕТЛОСТИ

Сан из срца светлости потиче,
Сваки је дан најлепши у животу.
Нови сан је нови дан који се буди
Из једног сна и једног дана
И излеће као птица да лети
А себе не изневери, колико год далеко
Да лети, колико год да се удаљи од себе
Јер себи се вратити мора и својој
Неуништивој суштини која расте
Из центра света и у њему се купа.
Ко свакодневно нову-исту светлост види,
У тишини чује најлепше звуке.
Што више није, више јесте,
Нестајањем не нестаје,
А постојањем не настаје,
Увек је био и увек ће бити
Једно исто и неуништиво,
Једно са суштином из које потекао је,
Једно са собом и са светом,
Једно са светлошћу, извором
Најлепшег дана који га свакодневно
Греје и самоме себи открива.

ЛЕТЊИ ДАН

Смокве на столу, мирис лета.
Кроз отворена балконска врата
У собу улази радост тренутка.

Шта носи овај дан који доста обећава?
Питања су можда важнија од одговора
Али, понекад, што мање питамо, то боље.

Лакше и до одговора, понекад,
Не питајући дођемо. Ко разуме
Вишу математику постојања?

Помпезно звучи ова тврдња,
Али најважнија и највећа енигма
Ипак нам је властито постојање.

ЦВЕТАЊЕ СВЕМИРА

Над реком славуј пева, над планином
Сунце. У свету свет, изнад света свет.

У ноћи пева дан, у дану спава
Мрак. Орао стреми ка Сунцу.
У Сунцу скривен свет потајно сања.

Над даном лебди небо, у светлу мрак.
Док свет је будан, мрак у њему спава.

ЛЕТ ИЗМЕЂУ СУНЦА И МЕСЕЦА

Померио сам Месец у страну
Да не смета Сунцу
Али и Сунце сам померио мало
Да не смета Месецу.
Ми смо сложна породица –
Све постижемо договором.
Када је Сунце сувише јако,
Месец се мало подигне
И обратно. Једно без другог
Не можемо ни секунду.
Само што наш језик нико не разуме:
Нико нам не би веровао
Ни да га разуме. У стварном
Свету све је сувише стварно;
Толико стварно да убија стварност.
У правом свету, све је једноставније.
Зато, искриви свет макар мало,
Пронађи скривене изворе,
Учини стварност стварнијом,
Стварајући своје Сунце и свој Месец
И лети слободно између њих
Као прави син, или ћерка, Сунца и Месеца.

ДВОЈНИЦИ

Без мене, нема ни тебе.
Ко је важнији, то никад не знамо.
Понекад нам се чини да се не препознајемо,
Да један другог у гужви тражимо међу другима,
Понекад мислимо да смо једно,
Да међу нама нема разлике,
А понекад та разлика толико штрчи,
Као да смо два лика једног карактера
Или два карактера једног лика.

ДАХ ЖИВОТА НА МОРУ

Кад у јутро на балкон изађем
Не дишем само ваздух,
Удишем и море и небо,
Свет који буди светове у мени.
Може се дисати и очима
И мислити и сањати
И летети далеко све докле
Поглед допире и даље,
Све докле душа досеже,
Све док дах живота
Осећамо дубоко изнутра
И дишемо целим бићем,
Целим бићем.

ОД ПОЉУПЦА ДО ЗАБОРАВА

Успавана истина чека
Оног који изгубљен
Између две успомене
Између наде и истине
Успоменама се храни
И у успоменама живи
Од поздрава до поздрава
Од године до године
Од пољупца до заборава

ПРЕТВОРЕН У РЕЧИ

У једном моменту нећу бити нигде
А бићу у истом моменту
И на истом месту у сваком месту

Живећи у речима
У које сам себе исцедио
Живећу у ветру, води, ваздуху

Бићу већи од себе
Заборављајући себе
Бићу и оно што нисам био

САВЕСТ И ИСКРЕНОСТ

Шапну ми вила неосетно
Да све се сврши сретно
Што искрено је заметнуто:
Не примај ништа подметнуто.

Шапну ми вила да летети
Треба и што више сањати.
Анђели нису измишљени,
Већ чисти и неупрљани;

То су анђели међу нама,
А ја вила нисам већ сама
Савест твоја која те греје
Док у теби искреност траје.

Не плаши се да што си будеш
Јер то је једино што бити можеш.
Ако и што друго постанеш,
Ти, онај прави ти, нестанеш.

Ово су озбиљни послови,
Многи мисле да су Богови
Изгубљени на путу мрави
Без трунке савести у глави.

ИСКРИВЉЕНИ СВЕТ

МОЈА ПОЕТИКА

Што мањи, то већи,
Себе у траговима прашине откривам,
Вода ме греје, ватра хлади,
Видљиви свемирски закони у мени не важе;
Све супротности у мени се грле;
Ја нисам ја, ни ова песма није о мени;
Ово није ни лирски субјект;
Ово је субјект измештен из стварности
У стварност у којој је све могуће
У којој је све чудо јер све јесте чудо.
Не поистовећујте оно што кажем са мном,
Не љутите се на мене; нисам толико нарцисоидан.
Моје Ја је форма исказа која ми одговара
А не ја као ја, зато ми опростите
На сваком Ја, као и на овом појашњењу.
Али песма је оно што нам се понекад чини
Да није песма, а песма није оно што
Нам се понекад чини да је песма.
Често је песма имитација песме,
Симулација симулације
Која извире из споменара сујете.
Пишите само ако морате,
А ако не морате, онда живите.
Живот је највећа, најлеша и најбоља поезија.
Они који стварно живе, велики су песници
И није им потребна песма као потврда.
Њихов живот је највећа потврда;

Себе у остацима њихове прашине откривам.
Највећи хероји остављају невидљиве трагове
У ваздуху који дишемо.
Највећи хероји су највећи песници.
Сви велики, а незнани, моја су браћа.

ПОЕТИКА ЖИВЉЕЊА

Из себе ничем, у себе урањам.
И када спавам, будан сам.
Границе не видим, само верујем у свет
Са којим водим непресушни разговор.
Љубав је моја једина храна, легитимација и богатство.
У новац не верујем;
То је људска измишљотина и илузија,
Свест без емоције не вреди ништа.
Многи пословни људи умиру тужни;
Умеју да стварају у борби са другима
Али шта вреди победа
Ако у крајњем исходу надиграш самога себе.
Истина је најдаља кад нам се најближом чини.
Волети значи живети.
Ко не воли, тај не живи.
Воли данас, да би сутра имао чему да се надаш.
Живот је почео пре него што си угледао свет.
И кад га не живиш, живот живи и одбројава
Непроживљене минуте, сате, дане, године.
Време пролази и ако се живи и ако се не живи.
Буди храбар и ако ниси.
Извуци последњи трачак светлости из себе,
Полети без страха и не плаши се последица.
Неко ће настрадати али многи ће наставити
Захваљујући жртвама претходника.
Непроживљени живот није живот.
Волео бих да умрем истрошен до краја,
А не као увела биљка којој је истекао рок трајања.

ВРЕДНОСТ

Душа је чуло које обједињује сва чула.
Додирни погледом све што видиш.
Додири личе на разговоре без речи
Који се хране елоквентном тишином.
Речи зависе од погледа без којих умиру.
Сви се надамо да ће неко бацити поглед
Баш на нашу, историјски важну, реч,
Али обично историја прекрије прашином
Наше речи и наше илузије.
Како је све мирно и спокојно
После неког времена. Када се све слегне,
Нема ни расправа, ни борбе, ни трика
Који ће проћи неопажен. Реч сама себе издаје,
А она искрена светли,
Привлачећи погледе и после хиљаду година.
То је живот речи које нису желеле ништа друго
Осим да светле вредношћу.
Вредност увек привуче нечије око
И храњена погледима живи.

СВЕТ ЈЕ БЕСМРТАН

Кад нестанем, живећу као ветар,
Као вода, а ако сам срећан
Изнићи ћу као цвет.

Нерођено не умире.
Живот је трансформација.
Како то непоетично звучи.

Ипак, пролазак је само прелазак.
Свет је бесмртан
И све што је у свету бесмртно је.

САМОЋА ПРАЗНИНЕ

Одлазим, губим се и враћам се
На сталном путовању од себе
До себе, себе тражим највише
И чувам срце да не озебе

Од празнине у свету и мени,
Од туђег бола и моје наде
Да склад је тамо и где га нема,
Бескрај је само лице фасаде.

Све је ионако илузија,
Зашто би све ово ме збунило,
Па настављам да летим што даље
Од себе, да одагнам лудило.

Најлуђа је стварност. Зато тонем
Дубље у њу, у најлуђи њен део
Не бих ли себе нашао на дну,
Не бих ли скинуо стварности вео,

Себе препознао где ме нема,
Открио празнину што пуноћу
Храни и сија са самога дна
Разбијајући своју самоћу.

САДА ЈЕ ПРЕ И ПОСЛЕ ТРАЈАЊА

Успомена што истину скрива
Дубоко у срцу похрањена
Чека свој моменат да исплива
Из срца нова и остварена.

Прошлост, будућност или садашњост,
То су празне приче за неуке
Полазнике јефтиних курсева
Што саму срећу нуде без грешке:

Потребно је заборавити све,
Прошлост и будућност, а садашњост
Пригрлити као еуреку
За сваку нашу ману, мањкавост,

Ал' у садашњости прошлост крије
Будућност и нема раздвајања
Већ све је један ток, једно време,
А сада траје и пре и после трајања.

НЕВИДЉИВИ ПОДВИЗИ

Само храбри далеко стижу,
Живот без напора, живот је слабића,
Не жали себе превише
Али имај милости и за себе и за друге.
На пут неизвестан пођи,
Не плаши се страдања ако је нужно.
Нема ничега лепог у себичном човеку,
А племића краси узвишена душа,
Дарежљивост и храброст срца
Које своју срећу у другима види,
Које живи за нешто узвишеније
Од лепе фотографије на зиду,
Које живот мери подвизима
А не испразним изласцима,
Освајањима и ломљењем
Туђих срца. Буди нешто више
Од оног што сви могу да виде.
Живи у невидљивим подвизима,
Поносан и непоколебљив
Иако награда и признање никада не стигну.

ВИЛАНЕЛЕ

НА НЕКОЈ ДРУГОЈ ПЛАНЕТИ

Можда на некој другој планети
Постоје мисли сличне твојима
Које ће светлост Сунца носити

Ка теби да се у души свести
Сретну две искре у сновима
Можда на некој другој планети.

Можда ће неку тајну решити
Кад сплету се нити са твојима
Које ће светлост Сунца носити.

У бестежинском стању сањати
Знаш о далеким историјама
Можда на некој другој планети.

Тамо где пламен светли у свести
Мисли су фењери у главама
Које ће светлост Сунца носити.

Тамо ће искра у мраку сијати
И кад згасне светлост у главама
На некој другој, можда, планети
Јер ће је светлост Сунца носити.

НАСМЕЈАНО СУНЦЕ

Пошаљи осмех Сунцу радосно
И оно ће осмех узвратити,
Зграби радост тренутка поносно,

Полети у искуство светлосно,
Тако ћеш срећу срца схватити,
Пошаљи осмех Сунцу радосно.

Зрак који ти шапуће дражесно
Ум, вид и слух ће заголицати,
Зграби радост тренутка поносно

И твој ум почиње да крепосно
Расте па све може дохватити.
Пошаљи осмех Сунцу радосно,

Прихвати да биће си бескрајно,
Да ти Сунце неће ускратити
Да зграбиш радост трена поносно.

Гледати светлост није опасно,
Хрбри знају радост ухватити,
Пошаљи осмех Сунцу радосно,
Зграби радост тренутка поносно.

ПУНОЋА ПРАЗНИНЕ

Соњи

Има л' шта пуније од празнине
Која се пуноћом срца смеши
И расте из прастаре давнине?

Можда су само очи женине
Довољне да душа се утеши;
Има л' шта пуније од празнине

Која изнутра пуноћом мине,
Трагове у души оставивши,
Трепетом дозване из давнине

Ил' то је тајна њене близине,
Благости што дарује не давши?
Има л' шта пуније од празнине

И је л' то она или дозване
Старине које душа одреши
Да расту из прастаре давнине,

Па душом мир завлада белине,
Све се намах сложи и разреши
Јер најпуније је дно празнине
Што расте из прастаре давнине.

ДНО БУНАРА

Несвесно открије свест светове
Скривене дубоко у подсвести,
Искре ума што слободно плове.

На дну бунара роде се нове
Искре што свести доносе вести.
Несвесно открива свест светове.

Светлости ума пространство лове,
Блиставе птице из срца свести,
Искре ума што слободно плове.

Себе несвесна памет ствара плодове
Из дубина да ум се освести.
Несвесно открива свест светове.

Дубоко у ум мисли отплове
И када ум спава, и у бесвести,
Зраци твог ума слободно плове.

И када те жалосне преплаве
Мисли, зрак ће их у дан превести.
Несвесно открива свест светове,
Искре ума што слободно плове.

СВАКИ ДАН УРАДИ НЕШТО НОВО

Сваки дан уради нешто ново
Ослањајући се на све старо,
Пробуди заспали свет поново,

Пронађи неисписано слово,
Полети у амбис и мрак храбро,
Сваки дан уради нешто ново.

Неко мора да страда сурово
Да би неко други мог'о хитро
Будити заспали свет поново.

И када све се чини јалово
Летети високо јесте добро –
Сваки дан уради нешто ново.

Пронађи заборављено царство
Ал', ипак, да би до њега допро
Пробуди заспали свет поново.

Све што је ново храни божанство,
Пружи му руку, полети бодро,
Сваки дан уради нешто ново,
Пробуди заспали свет поново.

КЊИГЕ МЕЊАЈУ СВЕТ

Кажу да књиге не мењају свет
Ал' онима који свет мењају
Књиге дају снагу – крила за лет.

Читање није обичан излет
Већ мисли са мислима причају;
Кажу да књиге не мењају свет.

Књига крије тајне и цео сплет
Знања којем владари хитају;
Књиге дају снагу – крила за лет.

Све што читају постаје преплет
Који храни сваку историју;
Кажу да књиге не мењају свет.

Књигу буди читалац; то узлет
Је кад туђи се снови сањају.
Књиге дају снагу – крила за лет.

Будећи књигу, будимо полет,
Будимо снове који спавају.
Лажу да књиге не мењају свет,
Књиге дају снагу – крила за лет.

НАГРАДА

Награда није увек видљива
Нити је наш ум увек припремљен
За радост коју награда скрива.

Носиш ли увек радост што спава
Ти бићеш вишом снагом опремљен.
Награда није увек видљива.

Када на путевима прекрива
Прашина трагове, буди спреман
За награду коју радост скрива.

Падај, лети, сањај без страхова,
Храброст ће препознати дивни трен.
Награда није увек видљива.

Ако у теби снага пребива
И кад си сломљен, ниси истрошен
За радост коју награда скрива.

Лет је твој начин који открива
Да светлост је тамо где је и сен;
Награда није увек видљива
За награду коју радост скрива.

ДОК САЊАМ, ЈА ГЛЕДАМ И ПОСТОЈИМ

Док сањам, ја гледам и постојим,
Све што видим моје је власништво,
Док се борим, ничег се не бојим.

И док спавам у сновима слутим
Свој пут и најбоље друштво,
Док сањам, ја гледам и постојим.

Понекад самог себе подсетим
Да слобода је заробљеништво,
Да док се борим, ничег се не бојим.

А често морам да се престројим
Јер прави пут је путева мноштво,
Док сањам, ја гледам и постојим.

И у машти ја увек настојим
Да пронађем свето светско братство,
Док се борим, ничег се не бојим.

Браћу и сестре тако загрлим;
И љубав дати јесте јунаштво,
Док сањам, ја гледам и постојим,
Док се борим, ничег се не бојим.

ОТВОРИМ ОЧИ И ВИДИМ СВЕТ

Отворим очи и видим плавет,
Гледам и кад не гледам па зато
Затворим очи и видим свет.

Питам се шта је највећи домет?
Зар свет из себе није израст'о?
Отворим очи и видим плавет,

Где год да се денем пронађем цвет
Који шепури се умиљато,
Затворим очи и видим свет.

Мисли се моје слажу у букет
Све постане меко, паперјасто,
Отворим очи и видим плавет.

Срећан сам кад год мами ме кревет
Да уроним у мрак домишљато,
Затворим очи и видим свет.

Машта је највећи људски узлет
Који лепоти хрли у сусрет.
Отворим очи и видим плавет,
Затворим очи и видим свет.

НЕМОЈ ОТИЋИ БЕЗ ПОЗДРАВА

Не, немој отићи без поздрава!
Ни кад је тешко ни кад је лако,
У сваком од нас туга пребива.

Ни кад си срећан и ума здрава
Не заборави да то је тешко
Кад неко одлази без поздрава.

Искра што несвесно у свести сва
Успавана стања буди, тако
У сваком од нас туга се збива.

Сети се старих пријатељстава,
За тешки дан није рођен свако,
Не, немој отићи без поздрава!

И кад си сломљен или пун снова
Имај на уму да то је кратко,
У сваком од нас туга пребива.

Сваку тешкоћу радост прекрива,
На крају тешко више није тешко.
Не, немој отићи без поздрава!
У сваком од нас туга пребива.

КОВИД 19

ЉУБАВ И ПОШАСТИ

Ово су дани кад људи
Или се зближе или се
Удаље; ово су дани
Кад и љубави се роде
Ненадано као муње;
Ово су дани кад све је
Или лепше ил' ружније;
Ово су дани којих се
Сви плаше али их желе
Због адреналина који
У њима безмерно расте;
Ово су дани кад исто
Све је наизглед ал' ново
Расте на сваком кораку.

II

Европом и целим светом
Велика шири се пошаст,
Вирус који је заплашио
Целе народе и владе
Довео у тешка стања
И губитке на берзама
Изазвао. Вирус који
Се шири не питајући
За границе и нације,
Расе ил опредељења.
Србија била је међу
Последњима ал’ и на њу
Дошао је ред. Београд
Постао је другачији.

III

Нечији сан да постане
Глумица био је, неко
У мислима летео је
Тамо и амо по свету
Док схватио није, љубав
Је једино уточиште,
Док открио није тајне
Што љубав решава лако.
Наизглед свесно, несвесно
Ипак стремио је снази;
Не било каквој надмоћи
Већ вредности коју снага
Гаји и чува у себи
Зраке шаљући ван себе.

IV

У чудном трену нађоше
Љубав сви заљубљени за
Ограничења неспремни.
Љубав не зна шта смрт жели
И шта сања празна душа,
Љубав је својим сновима
Опијена и мислима
О будућности и срећи.
Љубав нема ни времена
Ни жеље да снагу троши
На испразне приче или
Нагоне неутаживе.
Љубав је живот, а живот
Љубав; то главни је закон.

V

Ма шта да кажемо, све је
Варка и причина, сан и сен,
Али истином занесен
Ум увек пронађе начин
Да избори се са муком,
Да тешкоћама доскочи,
Да већу невољу спречи
И да избори се умом
Против свега што га снађе,
Па и скривеног вируса,
И за науку ребуса,
Да божанску светлост нађе,
А светлост засветли увек
Где умом засветли човек.

ЕПИЛОГ

ФОНТАНА У ПУСТИЊИ

У симфонији природе постоји звук пре звука,
Нечујни пој првог Славуја, пре рађања Света.
Звездана река улива се у Океан празнине.
Постојање или непостојање? То је питање.
Личи на Шекспира али није Шекспир.
То је питање смисла које је мучило Толстоја,
Камија и друге. Сизиф мора радити свој посао.
Његов посао и није да стигне до врха, већ да постоји,
Остварењем да оправда трајање,
Смисао и садржај постојању да.
Бесциљно кретање је какофонија постојања.
Постојање са циљем јесте најузвишеније трајање.
Уношење дубљег смисла у трајање допуњује
Симфонију постојања, допуњује и чујну и нечујну
Свемирску музику, додаје ноту креацији
Која сама себе креира из ништавила да би уздизала
Кулу смисла из бесмисла, двор на беспућу,
Башту и фонтану у пустињи по којој Свет
Самог себе развејава, ширећи звездани ватромет
У нечујној симфонији врховног Славуја.
Свемир је светло које се никада не гаси,
А повремено гашење само је предах до новог ватромета,
Новог буђења, нове симфоније истог Славуја
Који је одлучио да новим гласом запева.

Напомена о форми виланела (циклус „Виланеле“)

ВИЛАНЕЛА ***(VILLANELLE)*** Виланела је форма са деветнаест стихова – пет строфа са по три стиха и последња, шеста, строфа са четири стиха. Образац римовања јесте аба, аба, аба, аба, абаа. Први и трећи стих, наизменично се користе као последњи стихови друге, треће, четврте и пете строфе, а завршавају као двостих у последњој, шестој, строфи песме. Виланела је изведена од италијанске речи *villanella.* Највероватније потиче од латинске речи *villano,* која потиче од латинске речи *villa* (фарма).

Виланела је коришћена у Италији као рустични плес или музика за такав плес. Као песничка форма, постала је популарна у Француској у шеснаестом веку. Жан Пасера *(Jean Passerat)* је био један од француских песника који се међу првима служио овом формом.

У Енглеској, у деветнаестом веку, овом формом се служио Оскар Вајлд, а касније и многи други енглески и амерички песници, међу којима су В. Х. Оден, Елизабет Бишоп, Дилан Томас, Силвија Плат и други. Најпознатија је виланела Дилана Томаса „Не иди нежно у ту добру ноћ“ („Do Not Go Gentle into That Good Night“).

Шема:

А1 б А2	– Стихови у првој терцини.
а б А1	– Стихови у другој терцини.
а б А2	– Стихови у трећој терцини.
а б А1	– Стихови у четвртој терцини.
а б А2	– Стихови у петој терцини.
а б А1 А2	– Стихови у последњем катрену.

О писцу

Дејан Стојановић рођен је у Пећи 1959. године. Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Приштини. Објавио је књиге песама:
Круговање, Народна књига – Алфа, Београд, три издања – 1993, 1998. и 2000.
Сунце себе гледа, НИП Књижевна реч, Београд 1999.
Знак и његова деца, Просвета, Београд, 2000.
Творитељ, Народна књига, Београд, 2000.
Облик, Граматик, Подгорица, 2000.
Плес времена, Конрас, Београд, 2007.
Свет у нигдини (пенталогија): *Озар, Свет и Бог, Свет у нигдини, Свет и људи, Дом светлости*, УКС, Београд, 2017.
Скривена светлост, Чигоја штампа, Београд, 2019.
Новочовек и новосвет: есеји, Београд, 2021.
Стваралац и стварање, Албатрос плус, Београд, 2021.
Антологија: *Изабране српске драме* (*Selected Serbian Plays*), САД, 2016.
Књигу одабраних интервјуа *Разговори*, објавио је 1999. у издању НИП Књижевна реч, Београд. Књига је награђена наградом „Растко Петровић“ Матице исељеника и Удружења књижевника Србије за интелектуални ангажман.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

СТОЈАНОВИЋ, Дејан, 1959-
Искра искона / Дејан Стојановић. –
Београд : Албатрос плус, 2021
(Београд : Бубањ штампа). – 77 стр. ; 21 цм

Тираж 500. –
О писцу: стр 77.

ISBN 978-86-6081-347-5

COBISS.SR-ID 44507401